

Univerzita Karlova v Praze
Farmaceutická fakulta v Hradci Králové
katedra biologických a lékařských věd

Biocidní látky použitelné v laboratořích klinické mykologie.

bakalářská práce

Hradec Králové 2006

Alena Vlčková

Ráda bych poděkovala mému školiteli PharmDr. P. Jílkovi, Csc. za odborné vedení a ochotnou pomoc při vypracování bakalářské práce.

Obsah

1 Cíl práce	4
2 Dezinfekce	5
2.1 Definice dezinfekce.....	5
2.2 Dezinfekční prostředky.....	5
2.3 Základní kritéria při provádění dezinfekce	5
2.3.1 Faktory ovlivňující účinnost dezinfekce.....	6
2.3.2 Zásady správného používání dezinfekčních prostředků	6
2.3.3 Chyby při provádění dezinfekce	7
3 Látky s dezinfekčním působením (dělení podle chemické struktury).....	8
3.1 Požadavky na dezinfekční prostředek:.....	8
3.2 Mechanismus dezinfekčního účinku	8
3.3 Zásady (alkálie).....	9
3.4 Kyseliny.....	9
3.4.1 Anorganické kyseliny	9
3.4.2 Organické kyseliny	10
3.5 Oxidancia	10
3.6 Halogeny	11
3.6.1 Chlorové preparáty.....	11
3.6.2 Jodové preparáty.....	12
3.6.3 Bromové preparáty.....	12
3.6.4 Fluoridy:	12
3.7 Sloučeniny kovů	12
3.8 Alkoholy a étery.....	13
3.9 Aldehydy	13
3.10 Cyklické sloučeniny	14
3.11 Povrchově aktivní látky – tenzidy	15
3.12 Kombinované sloučeniny.....	16
3.13 Legislativa v dezinfekci	16
4 Charakteristika hub	17
4.1.1 Buněčná stěna hub	17
4.1.2 Plíseň	18
5 Příloha	19
5.1 Seznam komerčních přípravků:.....	19
5.2 Návrh dezinfekčního programu	23
6 Literatura	28

1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce bylo podat ucelený náhled na dezinfekční přípravky a vypracování tabulky přípravků, které by se daly použít v mykologické laboratoři. Tabulka by měla dát možnost výběru při vytváření dezinfekčního programu podle potřeb dané mykologické laboratoře.

2 Dezinfekce

2.1 Definice dezinfekce

Dezinfekcí se rozumí soubor opatření zneškodňujících mikroorganismy pomocí fyzikálních, chemických nebo kombinovaných postupů, které mají za cíl přerušit cestu nákazy od zdroje k vnímavému jedinci. Jedná se o ničení či usmrcování mikroorganismů na neživých předmětech, ve vnějším prostředí, na neporušené pokožce. (Melicherčíková, 1998 a)

Dezinfekci můžeme rozdělit

- na ochranou (profylaktickou)
- na ohniskovou (represivní) – průběžná nebo závěrečná

2.2 Dezinfekční prostředky

Dezinfekční prostředky jsou chemické přípravky obsahující účinnou látku, která zasahuje do metabolismu mikroorganismů a jejich enzymů, a tím je ničí. Obecně jsou dezinfekční přípravky označovány za protoplazmatické jedy. Podle typu účinné látky (nebo kombinace látek) působí tyto prostředky baktericidně, virucidně, fungicidně nebo inaktivují bakteriální spóry.

2.3 Základní kritéria při provádění dezinfekce

Dezinfekci provádějí pracovníci, kteří absolvovali školení nebo kteří mají tyto úkony v pracovní náplni.

Při dezinfekci je třeba brát v úvahu:

- účinnost zvoleného postupu a spektrum použitého dezinfekčního postupu,
- délku expozice, tj. čas potřebný pro dezinfekční účinnost přípravku,
- dezinfikované prostředí, tj. možnost ovlivnění dezinfekčního procesu organickými látkami, pH, adsorpcí, inaktivací teplotou apod.,
- vliv dezinfekčního postupu na dezinfikovaný materiál, zejména s ohledem na jeho poškození (koroze, zbarvení,...),
- způsob použití dezinfekčního prostředku (otřením, ponořením, postřikem, pěnou),
- doporučenou koncentraci dezinfekčního přípravku,
- finanční nároky na provedení dezinfekce. (Melicherčíková 1998 b)

2.3.1 Faktory ovlivňující účinnost dezinfekce

Při provádění dezinfekce musíme brát v úvahu některé faktory, které mohou ovlivnit účinek dezinfekčního prostředku:

- 1) Vhodnost zvoleného postupu (mytí, ponoření, postřik, pěna),
- 2) Spektrum účinnosti použitého přípravku a nutná doba jeho působení (expozice),
- 3) Vliv prostředí-přítomnost organických látek, pH, teplota
- 4) Vliv na dezinfikovaný materiál-možnost jeho poškození (koroze, odbarvení, zbarvení,...)
- 5) Faktor zředění

Pozn. Faktor zředění-při ředění antimikrobní látky neklesá účinek přímou úměrou, ale exponenciálně, např. při zředění na polovinu výchozí koncentrace je efekt 2η krát nižší, přičemž exponent η může být pro každou látku různý. Např. η fenolu se udává 6, tudíž při zředění daného roztoku na polovinu, klesne účinek 2^6 –krát, tj. na 1/64 původního efektu. (Buchta a spol., 1998a)

2.3.2 Zásady správného používání dezinfekčních prostředků

Existuje několik zásad, které by se při provádění dezinfekce měly dodržovat, aby se zbytečně nesnižovala její účinnost, nebylo ohroženo zdraví pracovníka, který dezinfekci provádí a aby byl celkový proces efektivní:

- 1) Pracovní dezinfekční roztoky se připravují odměřením (odvážením) příslušného množství dezinfekčního přípravku a vody. Roztoky se připravují vždy čerstvé, co nejkratší dobu před použitím.
- 2) Přípravky se ředí studenou vodou, aby se omezilo odpařování chemických látek do ovzduší. Platí to zejména pro přípravky obsahující chlor a aldehydy.
- 3) Při přípravě pracovních roztoků se dodávaný přípravek považuje za 100%.
- 4) Dezinfekce se provádí omýváním, otíráním, ponořením, postřikem, aplikací pěny nebo aerosolem. Vždy musí být dodržena předepsaná doba působení dezinfekčního přípravku.
- 5) Při dezinfekci povrchů se zachovává dvouetapový postup-nejprve mechanická očista a pak vlastní dezinfekce. Při použití dezinfekčních

přípravků s čisticím účinkem je možné použít jednoetapový postup, ale je nutné předem odstranit hrubé nečistoty.

- 6) Nádoby na dezinfekci nástrojů s roztoky přípravků obsahujících aldehydy musí být zakryté.
- 7) K zabránění vzniku selekce případně rezistence mikrobů vůči přípravku dlouhodobě používanému se střídají dezinfekční přípravky s různým chemickým složením.
- 8) Bez doporučení výrobce se nesmí dezinfekční prostředky míchat s jinými chemickými látkami (jiné dezinfekční nebo čisticí přípravky).
- 9) Dezinfekční přípravky se obecně skladují v originálních, uzavřených obalech, v suchých a čistých skladech, v chladu, odděleně od potravin a krmiv, případně jiných chemikálií. Nesmí být vystaveny přímému slunečnímu záření.
- 10) Při práci s dezinfekčními prostředky je nutno dodržovat zásady ochrany zdraví a bezpečnosti práce.

2.3.3 Chyby při provádění dezinfekce

Při provádění dezinfekce, ať už plošné či dezinfekce nástrojů, se často můžeme dopustit chyb. Měli bychom proto řádně číst návody k použití na jednotlivých přípravcích, a těchto nedostatků se vyvarovat.

Plošná dezinfekce:

- 1) Špatná volba přípravku (nevhodné spektrum účinnosti)
- 2) Poddávkování, předávkování
- 3) Krátká doba působení
- 4) Vytírání do sucha (dochází k nedostatečné expozici)
- 5) Kombinace dezinfekčních a čisticích prostředků (možné ovlivnění účinku)
- 6) Horká voda (ve většině případů je nutno přípravky ředit vodou studenou)
- 7) Vysoký stupeň znečištění (nejprve se musí povrch umýt, pak teprve dezinfikovat, protože bílkoviny účinnost dezinfekce snižují)
- 8) Manipulace nechráněnými rukama

Dezinfekce nástrojů:

- 1) Chybná volba přípravku

- 2) Dlouhá doba používání pracovního roztoku (pracovní roztok je nutno připravovat vždy čerstvý)
- 3) Nevhodná koncentrace/doba expozice
- 4) Nedokonalé smočení
- 5) Chybí-li potvrzení materiálové snášenlivosti, může docházet k poškození dezinfikovaného povrchu)
- 6) Nevyřazení poškozených nástrojů
- 7) Zbytky nečistot na nástrojích snižují účinnost dezinfekce

3 Látky s dezinfekčním působením (dělení podle chemické struktury)

3.1 Požadavky na dezinfekční prostředek:

Dezinfekční přípravek si vybíráme podle určitých kritérií, které by měl splňovat.

- 1) Spektrum účinnosti-mají mít široké spektrum účinnosti, nebo naopak vysokou selektivní účinnost.
- 2) Doba působení-mají působit v nízkých koncentracích a krátkých expozicích
- 3) Účinek nemá být ovlivnitelný přítomností bílkovin nebo jiných látek, teplotou, počtem mikrobů.
- 4) Neměly by mít nepříjemný zápach.
- 5) Nemají poškozovat dezinfikovaný materiál.
- 6) Pro jednoetapový postup dezinfekce musí mít zároveň dezinfekční a čisticí účinky.
- 7) Nemají být nadměrně toxické a dráždivé
- 8) Nesmí zanechávat toxická rezidua.
- 9) Způsob použití-měly by být baleny do vhodných obalů se snadným dávkováním, být dobře skladovatelné, stabilní.
- 10) Mají být biologicky odbouratelné. (Melicherčíková, 1998 c)

3.2 Mechanismus dezinfekčního účinku

Dezinfekční prostředky nepůsobí na mikroorganismy univerzálně toxicky, ale zasahují do metabolismu mikroorganismů a jejich enzymů.

Nejčastěji se na mechanismu dezinfekčního účinku podílejí tyto chemické reakce:

- 1) Oxidace (chlor, ozon, H_2O_2 , peroxosloučeniny)
- 2) Hydrolýza (kyseliny, zásady, horká voda)
- 3) Tvorba solí s bílkovinami (solí těžkých kovů, halogenace)
- 4) Koagulace bílkovin v buňce (KAS, kovy, fenol, alkoholy)
- 5) Změny permeability buněčné membrány (KAS)
- 6) Proniknutí do enzymatického systému (kovy, formaldehyd, fenol)
- 7) Mechanická disrupce (KAS) (Melicherčíková 1998 d)

3.3 Zásady (alkálie)

Jejich dezinfekční účinek závisí na koncentraci OH^- iontů. Silně účinné jsou roztoky, jejichž pH je vyšší než 12. Jejich antimikrobní účinek není podstatně ovlivňován přítomností organických látek, proto se přidávají k jiným dezinficiencím ke zvýšení jejich účinku. Rozpouštějí tuky a vosky.

Patří sem:

- Hydroxid sodný $NaOH$, používá se v 1-6% koncentraci při vyšší teplotě,
- Hydroxid draselný KOH ,
- Uhličitan sodný Na_2CO_3 , používá se ve 2% koncentraci při expozici 10-15 minut.

3.4 Kyseliny

Na mikrobicidním účinku kyselin se podílí koncentrace vodíkových iontů, anion, celá nedisociovaná molekula, oxidační schopnosti, povrchová aktivita, dehydratační vlastnosti apod., u anorganických kyselin hodnota pH, u organických kyselin oxidační schopnosti.

3.4.1 Anorganické kyseliny

Anorganické kyseliny jsou pro dezinfekci jen omezeně použitelné, protože jsou dráždivé a mají korozivní účinky.

- Kyselina chlorovodíková: používá se k hrubé dezinfekci a ve veterinářství v koncentraci 2,5-15% při expozici 40 hodin a při teplotě 30-40°C,

- Kyselina dusičná: používá se k hrubé dezinfekci v koncentraci 2% (2hod, 40°C),
- Kyselina sírová: používá se k hrubé dezinfekci v 5% koncentraci,
- Chromsírová směs: používá se k dezinfekci skla a porcelánu,
- Kyselina chromová: používá se v koncentraci 0,04%,
- Kyselina boritá: uplatňuje se jako antiseptikum, používá se do očních kapek, mastí, zásypů, na špatně se hojící rány,...

3.4.2 Organické kyseliny

Jsou alifatické a aromatické. Častěji se používají jako konzervancia a antiseptika.

- Kyselina mravenčí 3%/24hod
- Kyselina sorbová: konzervans v potravinářství
- Kyselina octová
- Kyselina citronová
- Kyselina undecylová
- Kyselina mléčná: v aerosolu se používá k povrchové dezinfekci
- Kyselina propionová: antimykotikum
- Kyselina benzoová: potravinářské konzervans
- Parabeny (metylparaben, propylparaben): konzervační přípravky používané ve farmaceutických přípravcích.

Organické perkyseliny

- Kyselina mravenčí
- Kyselina peroctová

3.5 Oxidancia

Všechny látky, které odštěpují kyslík ve stavu zrodu, mají dezinfekční vlastnosti a mají dobrý dezodorační účinek. V přítomnosti organických látek je jejich účinnost snížena. Mechanismus účinku je vysvětlován inaktivací bakteriálních enzymů a oxidačních substancí nezbytných pro život buňky. Těžké kovy (stříbro, zinek) působí na jejich účinek synergicky.

Ozon - baktericidní, sporicidní, fungicidní, virucidní a protozoicidní účinek; dezinfekční účinek je lepší při nižší teplotě

Peroxid vodíku - na mikroskopické houby s vysokou katalázovou aktivitou působí slabě, používá se jako antiseptikum

Manganistan draselný- ve styku s organickými látkami uvolňuje O₂ a redukuje se na nerozpustný, hnědě zbarvený oxid manganičitý. Hnědé roztoky nemají dezinfekční účinek. Má baktericidní a virucidní účinek.

3.6 Halogeny

Mechanismus účinku halogenů je založený na oxidačních procesech v buňce účinkem kyslíku ve stavu zrodu a na vzniku sloučenin halogenů toxických pro buňku. Optimum dezinfekční účinnosti je při pH 5-8 a snižuje se v přítomnosti organických látek.

3.6.1 Chlorové preparáty

Chlor - dezinfekce pitné a odpadní vody

Chlorové vápno je směsí chlornanu vápenatého, chloridu vápenatého a hydroxidu vápenatého. Ve vodě se rozpouští jen částečně. Obsahuje 25% aktivního chloru. Má korozivní účinky. Používá se k dezinfekci odpadní vody, hrubé dezinfekci a v koncentraci 2-3% k dezinfekci podlah při expozici 30 min nebo do zaschnutí.

Chlornan sodný - baktericidní a virucidní působení

Chloraminy: práškové substance jsou stálé, roztoky málo stabilní, proto se musí připravovat krátce před započítím práce. Jsou korozivní, mají bělicí účinky. Mají baktericidní, fungicidní a virucidní působení. Pomalu uvolňují chlor, zrychlení reakce lze docílit aktivací solemi (chloridem amonným, síranem amonným nebo dusičnanem amonným) v poměru 0,5-1 díl aktivátoru na 1 díl chloraminu. Tím se zvyšuje dezinfekční účinnost, přípravky mají i tuberkulocidní působení (asi 60min po aktivaci). V alkalickém pH jejich účinek rychle klesá.

Deriváty kyseliny izokyanurové: jsou to pevné stabilní látky, které obsahují 55-65% aktivního chloru. Mají baktericidní, fungicidní, virucidní a tuberkulocidní účinek, lepší než u chloraminů. Účinek je méně závislý na pH, v přítomnosti organických látek účinnost klesá. Nesmí se míchat s kyselinami, vyvíjí se dráždivý plyn.

3.6.2 Jodové preparáty

Jsou významnými antiseptiky. Jsou poměrně málo toxické, mohou vyvolávat alergické reakce, zabarvují předměty, jsou korozivní, jejich účinnost klesá v organicky znečištěném prostředí.

Lugolův roztok: antiseptikum na sliznice

Jodová tinktura: antiseptikum

Jodofory: látky, u nichž jsou nositelem jodu vysokomolekulární, povrchově aktivní neionogenní, amfoterní a anionaktivní nebo kationaktivní látky, které zvyšují rozpustnost jodu ve vodě. Jsou málo toxické, nedráždí a nealergizují. Jejich stabilitu zvyšuje kyselina fosforečná. Některé látky mohou zabarvovat. Slámově žluté zbarvení pracovních roztoků je indikátorem aktivního jodu, a tím i účinnosti roztoku, odbarvení znamená ztrátu dezinfekční účinnosti. Jodofory mají baktericidní, virucidní a fungicidní působení. Jod reaguje přímo s buněčnými proteiny. Organické látky účinnost jodoforů silně snižují, optimální působení je při kyselém pH.

3.6.3 Bromové preparáty

Bromová voda: dezinfekce lázeňských zařízení

Bronopol: organická sloučenina bromu, využívá se jako konzervans

Fluorové preparáty

Jsou z halogenových sloučenin nejreaktivnější a nejtoxičtější.

3.6.4 Fluoridy

Anorganické sloučeniny fluoru, silný dezinfekční účinek, konzervancia, antimykotika v potravinářském a kožedělném průmyslu, úprava zdiva a vlny

Fluorid sodný: v 0,5% koncentraci jako antiseptikum

Organické sloučeniny fluoru: mají antimykotické, virucidní a protitumorové účinky

3.7 Sloučeniny kovů

mají baktericidní a bakteriostatické účinky, avšak na spory mikrobů, mykobakteria, některé plísňe a enteroviry nepůsobí.

Sloučeniny mědi: ochrana rostlin, technická konzervancia ve farmaceutickém průmyslu, dezinfekce vody v plaveckých bazénech, působí fungicidně a baktericidně

Sloučeniny cínu: mají reziduální baktericidní a fungicidní účinky. V kombinaci s formaldehydem a kvartérními amoniovými sloučeninami se používají k povrchové dezinfekci a k dezinfekci prádla, také k technické konzervaci dřeva, papíru, kůží a přísad do nátěrů, malby a omítek proti mikroskopickým vláknitým houbám. Tyto látky ve formě tributylcínu jsou pro člověka toxické. Jejich používání v dezinfekční praxi není zcela běžné, ale cílené.

3.8 Alkoholy a étery

Jejich mísitelnost s vodou klesá se vzrůstající délkou řetězce. Dezinfekční účinek stoupá s molekulovou hmotností a s délkou řetězce. Ke zvýšení dezinfekčního účinku se mísí s jinými prostředky. Mechanismus účinku je založen na schopnosti koagulovat a denaturovat bílkoviny. Koncentrované roztoky jsou neúčinné, k antimikrobnímu působení je nezbytná přítomnost vody. Alkoholy rozpouštějí tukové látky. Působí baktericidně a částečně virucidně.

Etylalkohol: dezinfekce pokožky, většinou součást jiných přípravků

Propylalkoholy, izopropanol a n-propanol se používají k hygienické a chirurgické dezinfekci rukou ve směsi s jinými dezinfekčními prostředky. Méně vysušují pokožku než etylalkohol, přesto se doporučuje přidat do roztoku 2% glycerol. Má lepší dezinfekční účinky než etylalkohol.

Trietylglykol: baktericidní a virucidní působení, používá se k dezinfekci ovzduší, účinek je závislý na relativní vlhkosti vzduchu, optimální je 40%. Účinnější než aerosol jsou páry trietylglykolu. Pro člověka netoxický a nedráždivý.

Etylglykoly: používají se v kombinaci s jinými dezinfekčními přípravky. Mají baktericidní působení.

3.9 Aldehydy

Aldehydy tvoří významnou skupinu látek, které se kombinují s jinými dezinficiemi a detergenty. Mechanismus účinku aldehydů je založen na redukčních a alkylačních vlastnostech radikálů. Reagují se skupinami $-NH_2$ a $-OH$ bílkovin a nukleových kyselin, a tím inaktivují některé enzymy. Výhodou aldehydových přípravků je relativně široké spektrum účinnosti a dobrá materiálová snášenlivost. Nevýhodou se jeví zápach a chybění čistícího účinku.

Formaldehyd: jeho 35-38% roztok se nazývá formalín, formaldehyd má poměrně malou schopnost penetrovat do porézních materiálů. Má baktericidní,

fungicidní a virucidní působení. Přítomnost organických látek jeho účinnost snižuje. Pro optimální působení je nutná 60-80% relativní vlhkost vzduchu. Formalin je součástí některých dezinfekčních přípravků, kde představuje vedle ostatních látek účinnou dezinfekční komponentu. Jeho používání se v současné době omezuje z důvodu možných negativních účinků na lidský organismus. Ministerstvo zdravotnictví ČR stanovilo limity povolené koncentrace formaldehydu v ovzduší interiérů.

Glutaraldehyd: používá se v 2% koncentraci k vyššímu stupni dezinfekce předmětů. K dosažení antimikrobního účinku je třeba glutaraldehyd před použitím alkalizovat 0,3% hydrogenuhličitanem sodným (NaHCO_3) na pH 8. V tomto stavu je málo stabilní a lze jej uchovávat maximálně 14dní. Glutaraldehyd má baktericidní, fungicidní, virucidní a sporicidní účinky. Používá se k dezinfekci endoskopů a nástrojů, nemá korozivní účinky ani nepoškozuje přístroje s optikou. Často součástí jiných dezinfekčních přípravků.

3.10 Cyklické sloučeniny

mají baktericidní účinky, odolnější jsou G- mikrobi než G+, některé působí fungicidně, virucidní účinek většinou nemají. Se zvyšováním teploty účinnost stoupá, v kyselém prostředí jsou účinnější než v zásaditém, smísením s anorganickými solemi (NaCl , CaCl_2) se účinek zvyšuje, organické látky většinou účinnost silně snižují. Mechanismus účinku je založený na inaktivaci enzymů a koagulaci protoplazmy za vzniku nerozpustných albuminátů po absorpci na buněčnou stěnu, rozpuštění lipidů a proniknutí do buňky. Většina přípravků má charakteristický zápach.

Fenol: používá se už jen jako součást konzervačních roztoků a dále jako standard ke stanovení fenolového koeficientu, který udává, kolikrát je přípravek účinnější než fenol. Fenol je vysoce toxický, je prudkým protoplazmatickým jedem, má leptavé účinky na kůži a sliznice.

Chlorhexidin: má baktericidní a fungicidní působení. Používá se jako antiseptikum a pro jemnější dezinfekci (pokožka, povrchy). Organické látky jeho účinnost výrazně nesnižují.

3.11 Povrchově aktivní látky – tenzidy

Tenzidy jsou povrchově aktivní látky (snižují povrchové napětí svých rozpouštědel) vyrobené z rostlinných a živočišných tuků či synteticky z ropy a uhlí. Synteticky vyrobené tenzidy se označují jako saponáty. Jsou levné, ale biologicky špatně odbouratelné. Mají asymetrickou molekulovou strukturu. Molekula obsahuje jednu nebo více skupin rozpustných a jednu nebo více skupin špatně rozpustných nebo nerozpustných v daném rozpouštědle. Při vyšší teplotě se účinnost zvyšuje. Při aplikaci na kůži mohou vytvářet film, pod kterým mikroorganismy přežívají. Mechanismus účinku je založen na vazbě na buněčné bílkoviny, buněčnou stěnu a protoplazmatickou membránu, porušují propustnost těchto systémů a inaktivují enzymy. Na tento typ látek může vzniknout při dlouhodobém používání rezistence mikrobů.

Podle struktury a elektrochemické povahy dělíme tenzidy na:

- anionaktivní
- kationaktivní
- amfoterní
- neionogenní

Anionaktivní tenzidy

disociují v rozpouštědle na povrchově aktivní anion a neaktivní kation (mýdlo).

Kationaktivní tenzidy

se rozpadají na povrchově aktivní kation a neaktivní anion. Neperou, ale naopak se snadno přitahují na záporně nabitě povrchy včetně nečistot. Mají dobré vlastnosti dezinfekční a hydrofobní.

Při smíchání kationaktivních a anionaktivních látek vznikne slabě ionizovaná sloučenina aktivního aniontu a kationtu, je málo rozpustná a vypadne z roztoku (metody titrace). V organických amoniových a KAS je nositelem kladného náboje dusík. Tyto sole se absorbují na povrch mikrobů a porušují jejich dýchací funkce.

KAS kvartérní amoniové sloučeniny: povrchově aktivní kationaktivní tenzidy. Mají poměrně úzké spektrum dezinfekční účinnosti, velmi účinné jsou na G-bakterie a mikroskopické houby. Většinou nemají virucidní účinky. Snižují povrchové napětí a tím usnadňují přístup k mikrobům. Mají také čisticí (detergentní)

působení. Používají se také jako antiseptika, pokožkou ani sliznicemi nepronikají a nevstřebávají se. Ve formě tinktur se používají k dezinfekci pokožky.

Amfoterní (amorfní) tenzidy

mají v molekule 1 nebo více zásaditých a kyselých skupin, proto disociují v závislosti na pH v alkalické oblasti na anionaktivní, v kyselé oblasti na kationaktivní a v neutrální oblasti se rozpouštějí jen málo. Některé jsou baktericidní. Nesnášejí se s anionaktivními a neionogenními látkami.

Neionogenní tenzidy

v roztoku nedisociují. Jsou biologicky rozložitelné a nedráždí pokožku. V praxi se používají jako aviváže, prostředky na mytí nádobí, šampony, sanitální a dezinfekční prostředky...

3.12 Kombinované sloučeniny

V poslední době jsou vyráběny dezinfekční přípravky založené na bázi různých chemických látek tak, že lze použít v nižších koncentracích a dosahuje se lepšího dezinfekčního působení. Tím se chrání nejen životní prostředí, dezinfikované materiály, ale přípravky mají nižší toxicitu a dráždivost (zároveň může být nižší i cena). Některé přípravky lze kombinovat s detergenty, a tím získávají mycí a čisticí vlastnosti. Např. PERSTERIL, CHLORAMIN B lze kombinovat s detergenty JAR, PUR, CORONA, HIT, SAPON, UNIVERSAL a REKORD, DIKONIT s REKODEM a UNIVERSALEM. Směsi se připravují těsně před použitím, účinnost přípravků detergenty nesnižují, naopak CHLORAMIN B lze místo v 2% koncentraci použít v 1% koncentraci. Aldehydy (formaldehyd, glutaraldehyd a glykoly) se kombinují s kvartérními amoniovými sloučeninami a tenzidy. Přípravky pak mají i mycí a čisticí vlastnosti. K dezinfekci pokožky se používají látky založené na bázi alkoholů, KAS, chlorhexidinu, peroxidu vodíku apod. (Melicherčíková, 1998 e)

3.13 Legislativa v dezinfekci

Zákon 258 o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, Část druhá: Hygienické požadavky na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče §8 Sterilizace, vyšší stupeň dezinfekce, dezinfekce. Vyhláška MZ ČR č.195/2005 Sb. příloha 3.

Dezinfekční přípravky jsou pouze registrovány (neschvaluje hlavní hygienik).

4 Charakteristika hub

Houby jsou chemoheterotrofní organismy, jejichž metabolismus je uzpůsoben k získávání energie a intermediálních sloučenin z látek organického původu. Živiny přijímají houby absorpcí. Vedle primárního metabolismu je pro houby charakteristická produkce a sekrece velkého a různorodého počtu látek, jejichž funkce není zřejmá a jež shrnujeme do pojmu sekundární metabolismus.

Houbové buňky mají eukaryotickou stavbu, čímž se více podobají savčím buňkám, než bakteriím.

Základní stavební jednotkou stélky vyšších hub (Eumyceta) je vlákno – hyfa – jedno-, dvou- nebo mnohjaderná trubkovitá struktura, která může být opatřena přehrádkou (septum). Hyfy rostou vrcholovým růstem, obvykle se větví a splétají podhoubí neboli mycelium. Na specializovaných hyfách zvaných sporofory se tvoří spóry (výtrusy). V případě nepohlavních spór mluvíme o konidiích, které se tvoří na konidioforech.

Vedle hub s typickou vláknitou strukturou existuje početná skupina houbových organismů – kvasinky, jejichž stélka je redukována na jednobuněčné buňky zvané blastospóry. Kvasinky rostou pučením a za určitých podmínek mohou vytvářet pseudomycelium (dceřiné buňky se protahují a neoddelují od mateřské buňky) nebo dokonce pravé mycelium.

Některé houby mají jedinečnou schopnost růst, v závislosti na podmínkách prostředí, buď ve formě vláknitého mycelia nebo kvasinek. Jedná se o fenomén zvaný dimorfismus, se kterým se můžeme setkat i u řady patogenních druhů, u nichž se uplatňuje jako virulenční faktor (např. u dimorfních hub, *Candida albicans*). (Buchta a spol., 1998b)

4.1.1 Buněčná stěna hub

Pouze některé druhy říše hub vytvářejí buněčnou stěnu. Ta je tvořena celulózou a chitinem. Působí jako ochranný faktor, vnější kostra a ochrana před osmotickou lýzou. Mnoho fungicidů je založeno na principu narušování této stěny. Složení a struktura buněčné stěny hub závisí více než u jiných organismů na prostředí, životním cyklu a úloze buňky. (Wikipedia – encyklopedie)

4.1.2 Plíseň

Termín **plíseň** představuje nesystematické označení pro skupinu hub, které pokrývají povrch substrátu jemným bílým nebo barevným myceliem.

Mezi plísně zahrnujeme fykomycety (pravé plísně) s rody *Absidia*, *Mucor* (plíseň hlavičková) a *Rhizopus*, vřekaté houby (mj. s rody *Bysochlamys* a *Neurospora*) a *Fungi imperfecti* (houby nedokonalé) s rody *Alternaria*, *Aspergillus*, *Botrytis*, *Cladosporium*, *Fusarium*, *Penicillium*, *Scopulariopsis*, *Sporotrichum*, *Stachobotrys* a *Trichothecium*. Plísně jsou většinou saprofytické, mohou být užitečné (produkují-li antibiotika, organické kyseliny, příp. enzymy v průmyslovém měřítku) nebo škodlivé (působící mykózy u lidí i zvířat, tvořící mykotoxiny, rozkládající potraviny a krmivo, kazící dřevo, kůži, papír, textilie aj.). (Wikipedia – encyklopedie)

5 Příloha

5.1 Seznam komerčních přípravků:

název přípravku	spektrum účinnosti	účinná látka	způsob použití
3 Stern	A--NNV	KAS, tenzidy	S
ACTICHLOR PLUS	ABTMV	dichlorisokyanurát sodný, detergent	P, předměty
A.D.L. 007	A--NNV	KAS, tenzidy	P
AERODESIN 2000	AB-TMV	aldehyd, alkohol	P
APESIN AP 30	AB-TMV	aldehydy, KAS	P
APESIN DSR 50	AB-NNV	kyseliny, tenzidy	N (zdravotnictví-stravovací provozy)
APESIN RAPID	A(B)-TMV	KAS, guanidin	P
BACILLOCID RASANT	AB-TMV	aldehydy, KAS, tenzidy	P, předměty
BACILLOL PLUS	AB-TMV	alkohol, glutaraldehyd	P, předměty
BLUTOXOL:	AB--NNV	KAS	P (zdravotnictví-stravovací provozy)
CC-dezinfekční prostředek	A(B)-NNV	alkylamin, tenzidy	P
CIDEX CIDEX Long-Life	ABCTMV	glutaraldehyd	Ná
D 3-DEZINFEKČNÍ DETERGENT	AB-NNV	chlornan sodný, detergent	P
DECONEX 51 DR	A--NNV	KAS	P
DECONEX SOLARSEPT	A--NNV	alkohol, amin	P, předměty
DEMYKAN FOR MERCO	A--NNV	alkohol	obuv, punčochy
DEMYRO D	AB-NNV	chlornan sodný, tenzidy	P, S, prádlo
DESAM BG	A(B)-TMV	der. guanidinu, tenzidy	P, předměty
DESAM GK	AB-TMV	aldehydy, KAS	(P), Ná
DESAM OX	AB-TMV	peroxoslučeniny, KAS	P, předměty
DESAVON AP	AB-NNV	chlornan sodný, fosfáty, tenzidy, NaOH, silikáty	P
DESOFORM	AB-TMV	aldehydy, KAS	Ná
DESPREJ	AB-TMV	alkohol, KAS	P
DESUR	AB-TMV	aldehydy, KAS, tenzidy	P, předměty
DIEMER SEPT	A--NNV	KAS, tenzidy	P
DIESIN FORTE	A(B)-TMV	KAS, der. fenolu	P
DIKONIT	AB-TMV	dichlorisokyanuran sodný	P, předměty, prádlo
DISMOZON pur	ABCTMV	peroxoslučeniny	P, předměty
DODIPLUS-N	ABCNNV	aldehyd, KAS	Ná
DODIPLUS-P	AB-NNV	aldehyd, KAS	P, předměty
DOMESTOS SPRING FRESH	ANNNNV	chlornan sodný	P, S, bělení prádla
DOSILIN S	AB-NNV	KAS	P
DYNA QUAT 256	A(B)-NNV	KAS	P, předměty
FUNGISAN	NNNNNV	oxináty měďnatý, zinečnatý	ochrana malířských nátěrů, zdiva atd.
FUNGISPRAY	NNNNNV	chlornan sodný	ochrana porézních stavebních materiálů
GERMACERT PLUS	A(B)---V	KAS	P, S
CHIROMYK	AB-TMV	chlornan sodný	Ná, předměty
CHIROSEPTOL	ABCTMV	aldehydy, KAS	Ná, předměty
CHIROX	AB-TMV	peroxoslučeniny	Ná, P, předměty
CHLORAMIN B	AB---V	chloramin	Ná, P, S, předměty

CHLORAMIN BM	AB-TMV	chloramin	P, S, předměty, prádlo
CHLORAMIX DT	AB-TMV	dichlorisokyanuran sodný	P, předměty
INCIDES N	ABTMV	1-propanol, 2-propanol	malé plochy, předměty
INCIDIN EXTRA	A(B)-NNV	KAS, der. Guanidinu a fenolu	P, předměty
INCIDIN EXTRA N	ABTMV	glukoprotamin, KAS	P, předměty
INCIDIN FOAM	ABTMV	glukoprotamin, 2-propanol, KAS, etanol	předměty z citlivých materiálů
INCIDIN LIQUID	ABTMV	1-propanol, 2-propanol	předměty, malé plochy
INCIDIN M SPRAY EXTRA	AB-NNV	chlorhexidin, peroxid vodíku	obuv, punčochy
INCIDIN PLUS	ABTMV	glukoprotamin	omyvatelné plochy, předměty
INCIDUR SPRAY	AB-TMV	aldehydy, KAS	P, předměty
INCIDUR INCIDUR SP (snížený obsah parfému)	AB-TMV	aldehydy	P, předměty
JODONAL B	AB-TMV	jod ve formě jodoformu	Ná, P, R, S, předměty
KODAN TINKTUR FORTE	AB-NNV	der. fenolu	R
LAUTERCID	A--TMV	acetát aminu kyseliny kokosové	P, předměty
LYSETOL AF	A(B)-TMV	KAS, phenoxypropanol, der. guanidinu	Ná
LYSETOL FF	ABCTMV	glutaraldehyd	Ná
MEDICARINE	ABTMV	dichlorisokyanurát sodný	P, předměty
MELISEPTOL RAPID	A(B)-TMV	KAS	P (malé plochy)
MIKASEPT A	AB-TMV	KAS	R
MIKASEPT CN	AV	chlornan sodný, NaOH, inhibiční látky	P
MIKASEPT GAL	ABTMV	glyoxal, glutaraldehyd, ionogenní a neionogenní tenzidy	P, předměty
MIKASEPT GALEN	ABTMV	glutaraldehyd, glyoxal, neionogenní a ionogenní tenzidy	Ná
MIKASEPT KAS	ABV	KAS, neionogenní tenzidy, komplexotvorné přísady	P, předměty
MIKASEPT KP	ABCTMV	kys. peroctová, peroxid vodíku, kys. octová	P
MIKASEPT SPREJ	ABTMV	ethanol, izopropanol, KAS	malé plochy, předměty
MIKASEPT ULTRA	ABTMV	chlornan sodný, NaOH	P
MIKASOFT	ABTMV	ethanol, izopropanol, KAS	R
MIKROBAC FORTE	A(B)-TMV	KAS, aminy	P, předměty
NEODISHER ALKA 300	AB-TMV	chlornan sodný, fosfáty	Ná
NEODISHER SEPTO 2000	AB-TMV	aldehydy	Ná
NEODISHER SEPTO 2000 neu	AB-TMV	aldehydy	Ná
NEOFORM D	AB-NNV	depotní aldehydy	P, předměty, S
ORTHOSEPT-N	ABCTMV	KAS, aminy	Ná
ORTHOSEPT-P	ABCTMV	KAS, aminy	P, předměty
PERESAL	ABCTMV	peroxid vodíku, kys. octová, kys. peroctová	zdrav. přístroje s trubkovým vedením
PERFORM	AB-NNV	peroxosloučeniny	P, předměty
PERSTERIL 15%	ABCTMV	kyselina peroctová, peroxid vodíku	Ná, P, předměty, R, S, voda

PERSTERIL 36%	ABCTMV	kyselina peroctová, peroxid vodíku	Ná, P, předměty, R, S, voda
PRESEPT	AB-TMV	dichlorisokyanuran sodný	Ná, P, předměty, S, stravovací provozy
PRESEPT GRANULE	AB-NNV	dichlorisokyanuran sodný	P
PROCURA CID 20	AB-TMV	aldehyd, KAS	P, předměty
PROCURA SPRAY	AB-TMV	KAS, aldehyd	Ná, P, předměty
SAGROTAN	A(B)-NNV	alkohol	P, předměty
SAVO	AB---V	chlornan sodný	P, předměty, prádlo, S, voda
SAVO PRIM (i s vůní)	AB-TMV	chlornan sodný	P, prádlo, předměty, S
SAVO PROTI PLÍSNÍM	A—NNV	chlornan sodný	stěny, obkladačky, dřevo (lokálně)
SEKUSEPT AKTIV	ABCTMV	peroxoboritan sodný, TAED	Ná
SEKUSEPT EXTRA N	ABTMV	KAS, aldehydy	Ná
SEKUSEPT FORTE	ABCTMV	aldehydy, KAS	Ná
SEKUSEPT PLUS	ABTMV	glukoprotamin	Ná
SEKUSEPT PULVER	AB-NNV	peroxoboritan sodný, TAED	Ná, předměty
SEKUSEPT PULVER CLASSIC	ABV	peroxoboritan sodný, TAED	Ná, předměty (ne po- niklované a hliníkové)
SKINMAN SOFT	ABTMV	alkohol, KAS, kys. undecylová	R
SPITACID	ABTMV	směs alkoholů	R
SPITADERM	ABTMV	alkohol, chlorhexidin, glukonát, peroxid vodi- ku	R
SPITAGEL	ABTMV	směs alkoholů, peroxid vodíku	R
STAMID	AB-NNV	chloramin T	P, prádlo
SUPRACHLOR	AB-TMV	dichlorisokyanuran sodný	P, předměty
SUPRACHLOR T	AB-TMV	dichlorisokyanuran sodný, tenzid	P, předměty
TRICHLOROL	AB-TMV	chloramin T	P, prádlo, dřevo

R...ruce a pokožka
P...povrchy (stoly, podlahy)
Ná..nástroje
S...čištění sanitárního zařízení

Spektrum účinnosti:

A...usmrcení vegetativních forem bakterií a mikroskopických kvasinkovitých hub (kvasinky)

B...virucidní účinnost na široké spektrum virů (včetně malých neobalených virů)

(B)...virucidní účinnost omezená na některé živočišné viry (účinnost na HBV/HIV byla potvrzena v zahraničních laboratořích)

C...inaktivace bakteriálních spór

T...usmrcení mykobakterií komplexu *Mycobacterium tuberculosis* (testováno v SZÚ Praha)

M...usmrcení potenciálně patogenních mykobakterií (testováno v SZÚ Praha) (V případě masivní kontaminace aviárními mykobakteriemi je nutno expozici zdvojnásobit)

V...fungicidní účinek na mikroskopické vláknité houby (plísně), doložený laboratorními expertizami

Výše uvedená písmena mohou být nahrazena znakem – nebo písmenem N
-...přípravek je neúčinný

N...účinnost nebyla testována v SZÚ Praha nebo doložena odbornými expertizami

5.2 Návrh dezinfekčního programu

CO	Stoly, lampy, kliky, skříňky, stojany, koše na odpadky, umyvadla, výlevky, dveře, stěny, kachlíky, podlahy a jiné povrchy atd.		
KDY	Dle potřeby, podlahy však nejméně 2x denně		
JAK	Připraveným pracovním roztokem vytřít na mokro nebo umýt a nechat zaschnout Doporučení: Nejlépe každý týden zaměnit dezinfekční prostředek za jiný s jinou účinnou látkou		
	ČÍM	KONCENTRACE-EXPOZICE	
	ÚČINNOST		
	Actichlor plus	3 tbl na 10l vody-5 min	ABTMV
	A.D.L. 007	4%-4 hod	AV
	Aerodesin 2000	Neředí se- do 15 min Neředí se- do 30 min	ATMV ABTMV
	Apesin AP 30 (m.s.)	1%-1 hod 2%-2 hod	ATMV ABTMV
	Apesin rapid (m.s.)	0,5%-30 min	ABTMV
	Bacillocid rasant	0,5%-15 min	ABTMV
	Bacillol plus	Neředí se- 15 min	ABTMV
	CC-dezinfekční prostředek	2%-1 hod 1%-4 hod	AV A(B)V
	Cidex, cidex Long Life	Neředí se	ABCTMV
	D3-dezinfekční detergent	70ml A+70ml B do 10l vody	ABV
	Deconex 51DR	4%-1 hod, 3%-2 hod	AV
	Deconex solarsept	Neředí se- 10-30 min	AV
	Demyro D	5%-30 min ne na barevné kovy	ABV
	Desam BG	2%-30 min nebo do zaschnutí 5%-30 min nebo do zaschnutí	AV A(B)TMV
	Desam GK (vhodný i ke stroj. čištění)	1%-1 hod 2%-30 min 2%-1 hod	ABV ABTV ABTMV
	Desam ox	1%-30 min nebo do zaschnutí 2%-30 min nebo do zaschnutí 5%-30 min	AV ABV ABTMV
	Desavon AP	5%-15 až 30 min +oplach vodou	ABV
	Desprej	Neředí se- 2 min nebo do zaschnutí	ABTMV
	Desur	1-3% 30 min nebo do zaschnutí (později 0,5%)	ABTMV
	Diesin forte	1%-1 hod, 0,5%-4 hod	A(B)TMV

Dikonit	0,3%-30min pevné povrchy nebo do zaschnutí 0,1-0,9%-30min Ná,předměty	ABTMV
Dismozon pur	0,5%-15 min 0,5%-1 hod 1%-4 hod	ABMV ABTMV ABCTMV
Dodiplus –P	4%-30 min 6%-30 min	ABV ABCV
Dosilin S	0,5-1%-30 min 2%-15 min Při 40°C	AV ABV
Dyna quat 256	0,4% omytí (m.s.)	A(B)V
Germacert plus	2%-30 min (později 0,5%) 3%-15 min	A(B)V Při likvidaci hub
Chirox	2%-30 min 3%-20 min	ABV ABTMV
Chloramin B	2%-30 min nebo do zaschnutí	ABV
Chloramin BM	1-2%-30 min 2-5%-30 min	ABTMV Ohnisková dezinfekce
Chloramix DT	5-25tbl-90 min (na 8l vody)	ABTMV
Incidin extra	1%-1 hod, 2%-30 min 3%-15 min	A(B)V
Incidin extra N	0,5%-1 hod 1%-30 min 2%-15 min	ABTMV
Incidin liquid	Neředí se- 5 min nebo do zaschnutí	ABTMV
Incidin plus	0,5-1 hod 1%-30 min 2%-15 min	ABTMV
Incidur (m.s.)	1%-1 hod, 1,5%-30 min, 2%-15 min	ABTMV
Incidur SP (m.s.)	0,75%-1 hod 1,5%-30 min 2%-15 min	ABTMV
Incidur spray	Neředí se -15 min	ABTMV
Jodonal B	2,5-5%-30 min	ABTMV
Medicarine	2tbl na 10l vody-5 min	ABTMV
Meliseptol rapid	Neředí se - 1 min nebo do zaschnutí	A(B)TMV
Mikasept CN	5%-20 min	AV
Mikasept GAL (m.s.)	1,5%-30 min, do zaschnutí 3%-1 hod 4%-30 min	ABV ABTMV ABTMV
Mikasept KAS (m.s.)	2%-30 min	ABV
Mikasept KP	0,2%-15 min	ABCTMV

Mikasept sprej	Neředí se-1-3 min	ABTMV
Mikasept ultra	1%-4 min 3%-15 min	V ABTMV
Mikrobac forte	1%-30 min, 0,5%-1 hod 0,25-4 hod	ATMV A(B)TMV
Neoform D (m.s.)	1-2%-1-4 hod 7%-4 hod	ABV prevence nozokom. nákaz
Orthosept-P	6%-30 min (20°C) 0,5%-15 min	ABCTMV sanitace, úklid
Perform (m.s.)	1%-30 min	ABV
Persteril 36%	0,5%-10 min	ABCTMV
Presept	1tbl (0,5g) do 1l vody-15 min	ABTMV
Presept granule	Posypat a utřít + opláchnout vodou	ABV
Procura cid 20	0,5%-1 hod 2%-1 hod	ABMV ABTMV
Procura spray	Neředí se- 5-15 min	ABTMV
Sagrotan	Neředí se-2 min	A(B)V
Savo	10%-30 min	ABV
Savo prim	3%-30 min nebo do zaschnutí	ABTMV
Savo proti plísním (ruční rozprašovač)	Neředí se 15-20 min nebo do zaschnutí	AV
Sekusept pulver	1,5%-1 hod	ABV
Stamid	2-3%-30-60 min	ABV
Suprachlor	0,5-1%-30 min 1,5%-30 min (při vyšším riziku infekce)	ABTMV ABTMV
Suprachlor T	0,5-1%-30 min 1,5%-30 min (při vyšším riziku infekce)	ABTMV ABTMV
Trichlorol	0,5%-30 min 0,75%-15 min	ABTMV ABTMV

CO	nástroje termostabilní	
KDY	po použití	
JAK	předčištění a dezinfekce: zcela ponořit do připraveného roztoku, nástroje rozevřít, po vytažení dočistit, opláchnout pitnou vodou; týdně změnit dez. prostředek s jinou účinnou látkou (sterilizovat)	
Chiromyk (při 50-60°C)	0,5%-6-10 min	ABTMV
Chiroseptol	1%-1hod 1,5-2%-30 min 2%-1 hod 10%-6 hod	ABV ABTV ABTMV ABCTMV
Jodonal B	1-2%-30 min nebo do zaschnutí	ABTMV

Lautercid	1%-10 min 10%-60 min	AMV ATMV
Neodisher alka 300 (m.s.)	0,5-0,7%-15 min 0,5%-15 min	ABTMV ABTMV
Neodisher septo 2000	4%-60 min (m.s.)	ABTMV
Sekusept pulver	2%-60 min	ABV
Sekusept pulver classic	2%-1 hod	ABV

CO	nástroje citlivé na teplo (nelze autoklávovat)	
KDY	po použití	
JAK	vyšší stupeň dezinfekce: po předčištění a dezinfekci ponořit do dez. roztoku, po expozici oplach sterilní vodou	
Desoform	1%-60 min 3%-30 min 5%-10 min	ABTMV
Dodiplus-N	1%-30 min 4%-30 min	ABCV
Chiroseptol	1,5%-30 min 2%-1hod	ABTV ABCTMV
Chirox	2%-30 min 3%-20 min	ABV ABTMV
Jodoval B	2,5%-30 min	ABTMV
Lysetol AF	2%-60 min 4%-30 min 5%-15 min	A(B)TMV
Lysetol FF	2%-1 hod 3%-30 min 4%-15 min	ABCTMV
Mikasept galen	1%-1 hod 1,5%-30 min 2%-15 min 3%-1 hod	ABV ABV ABV ABTMV
Orthosept-N	4%-30 min (45°C) 6%-30 min (20°C) 10%-16 min (25°C)	ABCTMV
Persteril 15%	1,2%-10 min	ABCTMV
Sekusept aktiv	1%-60 min 2%-15 min	ABTMV ABCTMV
Sekusept extra N	2%-1 hod 3%-30 min 5%-15 min	ABTMV
Sekusept forte	1,5%-1 hod 3%-30 min 5%-15 min	ABCTMV
Sekusept plus	1,5%-1 hod 3%-30 min 4%-15 min	ABTMV

CO	ruce a pokožka	
Kodan tinktur forte	0,5-1 min	ABV
Mikasept A	3 ml-0,5 min	ABTMV
Mikasoft	3 ml-1 min	ABTMV
Skinman soft	0,5 min	ABTMV
Spitacid	3 ml-0,5 min	ABTMV
Spitaderm	3 ml-0,5 min	ABTMV
Spitagel	0,5 min	ABTMV

CO	prevence plísní na nohou	
KDY	denně, jinak dle potřeby	
JAK	vystříkat obuv, ponožky, nechat zaschnout	
Dekonex solarsept	10-30min	AV
Demykan for merco	do zaschnutí	AV
Incidin MSE	do zaschnutí	ABV

CO	sanitární zařízení	
KDY	1xdenně	
3 Stern	1:10-10 min	AV
Domestos spring fresh	Neředí se-2-3 min	AV
Chloramin BM	2%-30 min	ABTMV
Chloramix DT	1tbl do výlevky 30 min	ABTMV

m.s. ....vhodný i pro mycí stroje

6 Literatura

Buchta V. a kol.: Základy mikrobiologie a parazitologie pro farmaceuty, Karolinum, Praha, 1998, s. 27 – a), s. 143 – b)

Melicherčíková V: Sterilizace a dezinfekce ve zdravotnictví, Grada, Praha, 1998 s. 46 – a), s. 48 – b), s. 53 – c), s. 50 – d), s. 56-70 – e)

Wikipedia – encyklopedie: [cs.wikipedia.org/wiki/buněčná stěna](https://cs.wikipedia.org/wiki/buněčná_stěna)
cs.wikipedia.org/wiki/plíseň

Propagační materiály firem:

Bochemie s.r.o.

Dezinfekce Farmak s.r.o.

For Merco, Jaroslav Červinka

Henkel – Ekolab s.r.o.

Mika a.s.